
EEN GEVELBEELD VOOR EEN LEGENDE : LIEDERICK DE BUCK

In een nis op ons stadhuis staat een beeld in dure Echaillonsteen voorstellende : Liederick de Buck (†674). Volgens de opvattingen van de tijd waarin het kunstwerk gemaakt en geplaatst werd (1894-1908) was hij de eerste “forestier” van Vlaanderen, tevens stamvader van onze graven. De 18 andere beelden die hem gezelschap houden zijn in volgorde van links naar rechts :

Boudewijn I, den IJzeren arm (†879)

Boudewijn VI (†1703)

Robrecht de Fries (†1093)

Boudewijn Hapken (†1119)

Karel de Goede (†1127)

Filips van den Elzas (†1157)

Gentse Krijger

Knaap der Goudsmeden

Liederick de Buck, gestorven in 836 en niet in 674.
(Foto R. De Buck).

Rombout Keldermans
Isabella van Portugal
Keizer Karel V
Margaretha van Oostenrijk
Domien de Wagemakere
Een wapenmaker
Een schepen van de Keure (met perkament)
Staffier
Wapenheraut
Een Schepen van Ghedeele (met 2 boeken)

Aan de 19 beelden op het stadhuis werkten verschillende kunstenaars. Wie wat beeldhouwd heeft is moeilijk te achterhalen. Vast staat echter wel dat ze allemaal uitgevoerd zijn naar tekeningen van de Brusselaar Julien Dillens (1).

Het figuur Liederick de Buck is gecreëerd door een aantal oude kroniekschrijvers die legenden voor waarheid namen en gewaagde combinaties van teksten maakten. Ook de overlijdensdatum, op het beeld aangebracht, stoelt louter op kronieken zonder bewijsmateriaal. Enkel zijn voor-naam is in oude handschriften terug te vinden.

In de annalen van onze St.-Pietersabdij, opgesteld circa 1060 (2), staat te lezen : Anno 836 Lidricus comes obiit. Dit betekent : Graaf Liederick is gestorven in 836 (Daar dit jaar gekenmerkt wordt door een hevige inval van de Noormannen is het niet uitgesloten dat hij hierbij om het leven kwam). Zijn familienaam werd afgeleid uit een handschrift van de elfde eeuw, waarin een schenking van Robrecht de Fries vermeld wordt. Deze tiende graaf van Vlaanderen (1071-1093) wordt hierin betiteld als "MARCHIO FLANDRIGENARUM ET DOMINUS SILVA". (3) Dominus Silva betekent letterlijk Heer van het woud. Door deze betiteling te interpreteren ontstond stilaan de legende van de "forestiers van Vlaanderen". Men nam aan dat de voorouders van de graven van Vlaanderen geen "graven" konden zijn in dezelfde zin als Boudewijn I met de IJzeren Arm, van wie bewezen is dat hij de eerste "graaf" is. Daarom bedacht men de titel van "forestier" (heer van het woud) voor Boudewijns voorgangers. Tegenwoordig pleegt men ze gouvgraven te noemen. Overigens met "LE BUC" werd in de Frankische tijd een bosrijk gebied bedoeld dat zich uitstreckte rondom Rijsel, onze streken dus inbegrepen. LIDERIC DE BUC werd letterlijk uit het historische Frans vertaald als LIEDERICK DE BUCK of anders gezegd Liederick van het Rijselse woud. Nu nog vindt men in de Franse taal het woord "BUC" terug (4) :

bûche = blok hout
bûcher = behakken
bûcheron = houthakker
bûchette = spaander

Tot aan het begin van deze eeuw nam men algemeen de forestierlegende voor waarheid, stoelende op de uit 1070 stammende GENEALOGIA BERTINIANA (5) waarin de afstamming Liederick-Ingelram-Audacer-Boudewijn I te lezen staat. In een ophefmakende bijdrage uit 1904 heeft de Saint-Léger, hoogleraar aan de Rijksse Universiteit deze legende ontzenuwd (6). De schrijver kon na zijn studie besluiten dat Liederick en Ingelram wel degelijk hebben geleefd, zonder nochtans voorvaderen of voorgangers van onze eerste graaf te zijn. Audacer daarentegen was wel Boudewijns vader, maar niets bewijst dat hij in Vlaanderen gezag zou hebben uitgeoefend.

BESLUIT : LIEDERICK zonder meer, stierf in 836. Hij was een gouwgraaf onder Lodewijk I de Vrome, keizer van het Frankische rijk. Welk gebied in onze streken hij precies beheerde is niet geweten. Wat gesuggereerd wordt op het stadhuis is pure legende.

BRONVERMELDING

- (1) Het stadhuis te Gent en zijn beelden. Bijdrage in een toeristisch folder van A.T. Van de Walle, Ere-Directeur Dienst Toerisme.
- (2) Annales Blandiniensis, gebaseerd op oorspronkelijke doch verloren annalen.
- (3) J. Dhondt, De forestiers van Vlaanderen in : Handelingen Kon. Commissie Geschiedenis CV (1940) blz. 297.
- (4) Hipp. Vandevelde, Recherche de la Vérité dans la tradition des forestiers de Flandre-Le pays de Buc (1857-61).
- (5) Lidricus Harlebecensis comes genuit Ingelramnum, Ingelramnus genuit Audacrum, Audacer genuit Balduinum Ferreum, qui duxit filiam Caroli Calvi nomine Judith.
- (6) A. de Saint-Léger, la légende de Lyderic et des forestiers de Flandre in : Bulletin Commission Histoire du département du Nord XXVI (1904) blz. 115-137.

RONALD DE BUCK
